

Dites de Begur

Les dites són una manifestació d'un parlar arrelat a la terra, al país, a unes formes de vida camperoles, bosquetanes, marineres. Es van perdent irremediablement al ritme dels canvis que experimenta la nostra frenètica societat. Encara, però, en podem sentir de tant en tant, i ben espontàniament, en boca d'alguns begurencs. Amb aquest recull completem un segon capítol de dites –vegeu *Es Pedrís Llarg* núm. 25– i esperem fer-ne algun més perquè encara ens en queden.

El món mariner, origen de moltes dites.

JA VINDRÀS A RABASSA MORTA! Es diu a aquella persona que no fa cas del que li diuen donant a entendre que quan hagi fracassat s'adonarà que no tenia raó i tornarà al costat de qui l'ha aconsellat (rabassa = part del soc d'un arbre cobert per la terra).

QUI VINGUI A DARRERA QUE APRETI! Ho diu aquell que ha pensat en les seves conveniències i que es despreocupa de com trobaran les coses els que puguin venir darrera seu.

EN VOLS ÉS MORT I EN TÉ ENCARA VIU. Es diu a aquell que et convi-da però només et fa l'ofertament sense arribar a portar-te el que fa al cas: vi, galetes, cafè...

EN XAU ÉS MORT! Ho diu aquell a qui diuen alguna notícia o fet que ja coneix de fa temps. Quan hom parla de quelcom del que ja tothom n'està assabentat. (Qui seria en Xau?).

SEMBLES EL GAT D'EN MORA. Es diu a aquell que tot ho vol i tot el dels altres enveja.

SI ÉS MAL TEMPS CRIDEM. Ho diu un mateix quan s'ha preparat i equipat convenientment contra qualsevol adversitat. Hom ho diu quan s'aparta de l'acció o de la feina per refugiar-se en una migdiada per exemple.

QUI TÉ MARE MENJA COCA. Ho diu aquell que ha comptat amb la família i no ha quedat penjat o desassistit.

DEMÀ M'AFAITARÀS. Ho diu aquell que veu que li diuen una

mentida o que li volen donar gat per llebre.

ET PENSES QUE TINC UN PA A L'ULL? Ho diu aquell que vol donar a conèixer que no l'han pas enredat, que s'adona de quina és la realitat, i per tant, no l'enganyaran pas.

QUE NO SAPS ON TENS LA MÀ DRETA? Es diu a aquell que s'ha equivocat o ha fet quelcom malament.

EL BEURE MAI FA SED. És una redundància escaient per dir en moments que es beu i menja.

HA SORTIT DE DOS ROVELLS. Es diu d'aquell que té un temperament fort que li fa difícil la bona relació amb els altres.

MORT JO, MORT UN GOS. Ho diu aquell que està satisfet del que ha fet com volent dir: "feliç jo, els altres no m'importen".

JA HA CAGAT LA VACA. Hom ho diu en senyal de desaprovació quan

Les dites sovint transmeten el regust d'un temps passat.

algú expressa quelcom que ja era evident, i per tant no calia dir-ho, o s'equivoca estrepitosament.

JA LA CAGARÀS LA MORT D'ÉS MATXO. Es diu per manifestar desaprovació cap a allò que ha fet una determinada persona, perquè es pensa que allò li portarà desgràcia o que les coses li aniran malament.

ETS L'OLLA DEL MAL CUI-NAR. Es diu d'aquell que sempre es queixa i mai està content de res.

QUINA BERGASSADA! Ho hem sentit dir referit a una persona que parla amb afectació i que té un tarannà poc realista i pràctic.

QUI S'HO MENJA TOT EN UN DIA L'ENDEMÀ BADALLA. Volent dir que cal pensar en el demà encara que avui no et falti res i més aviat et sobri.

DE QUIN PA FAS ROSEGONS. Es diu d'aquell que menysprea coses que no són per menysprear des d'un punt de vista objectiu (rosegó = tros de pa que es deixa després d'haver-lo començat a menjar).

QUE BEUS EN TASSA GROSSA! Es diu per indicar que hom és un innocent que no s'adona que l'enganyen.

MASSA ESCUDELLA! Expressió per dir que es parla massa d'alguna cosa, fet, notícia.

SI ESTÀS FART DE BON TEMPS DIGUES-HO. Es diu a aquell que es queixa quan tot sembla anar bé com volent trencar l'harmonia regnant.

QUE CAGUES GRAS. Es diu a aquell que malversa menjar o diners.

LI VA FER SED. Es diu d'aquell que enveja quelcom d'un altre.

QUINA AVARIA! Es diu quan un hom o una colla o grup ha fet un menjar copiós i no ha deixat res per verd o cru.

Antoni Bonfill